

MITES I REALITATS DE LA NORMATIVA QUE REGULA ELS CEM

Juliol 2021

Diputació
Barcelona

Àrea d'Educació

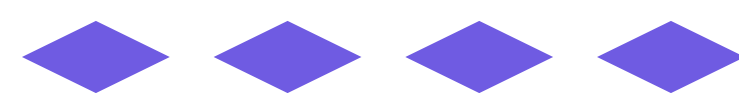
Servei de Suport Municipal. Gerència de Serveis d'Educació

Continguts

- ◆ **Marc normatiu**
Alguns mites i realitats
- ◆ **La regulació jurídica del CEM**
Una oportunitat
- ◆ **Conclusions**

Marc normatiu

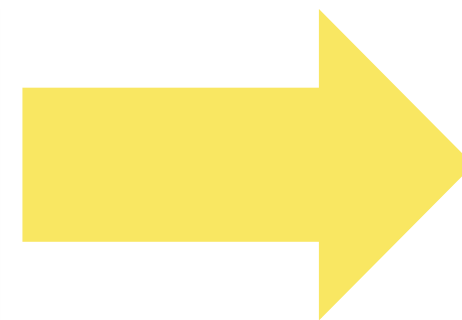
Alguns mites i realitats

La normativa és un PUNT DE PARTIDA

Primer mite:

la normativa genera un sostre i permet poques adaptacions.

Realitat:

l'única rigidesa normativa (si n'hi ha) és per garantir **el dret humà fonamental a la participació**. Aquest és el punt de partida i la prioritat final per la qual cal vetllar i que cal acomplir.

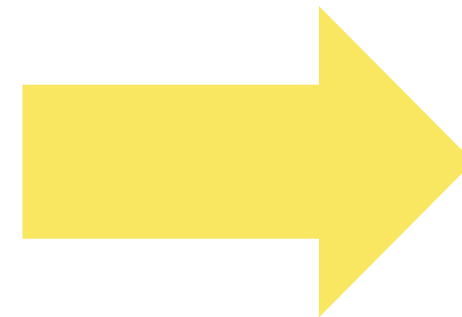
Federico Mayor Zaragoza (1987), jugant amb la cèlebre frase de Descartes, va afirmar: «Participo i, per tant, existeixo», i «fer possible una participació àmplia i profunda de la ciutadania seria, per tant, la funció de l'educació».

La regulació normativa concreta és poca: el Decret 404/1987, de 22 de desembre, és una norma de desenvolupament que estableix **unes bases mínimes** de compliment obligatori, **però que deixa un recorregut ampli per garantir el dret a la participació comunitària i que el CEM pugui esdevenir el nucli motor de cada ecosistema local educatiu. Per tant, som davant d'una OPORTUNITAT.**

La normativa «PER SI MATEIXA» no genera participació

Segon mite:

la normativa no facilita la participació. El Decret 404/1987, de 22 de desembre, fins i tot la limita.

Realitat:

la normativa és un instrument que et permet configurar els drets i les obligacions perquè la participació real pugui exercir-se amb fluïdesa. Però, encara que fem un RRI jurídicament participatiu, **si no hi ha cultura participativa de base, el CEM no funcionarà de forma participativa.**

Si el problema és la participació real de la comunitat, la solució no és la normativa.

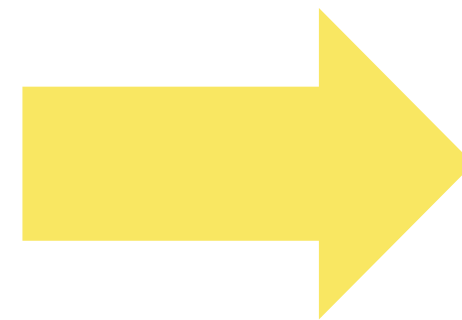
Caldrà fer servir estratègies que fomentin aquesta participació en funció de les característiques i les necessitats de cada municipi.

Marc normatiu

La normativa no impedeix que el CEM esdevingui motor de l'ecosistema local educatiu

Tercer mite:

el model de CEM està preestablert categòricament a la normativa i no es pot modificar.

Realitat:

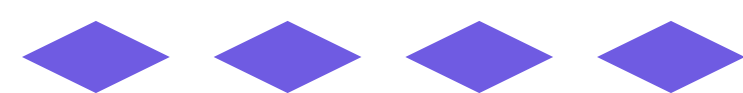
certament, el Decret 404/1987 té en ment un únic model, el d'un consell municipal d'àmbit escolar, **però no limita que pugui ampliar-se.**

Els veritables condicionaments són les respostes, entre d'altres, a aquestes preguntes:

- ◆ **QUIN model de CEM volem?** El CEM, serà un òrgan de governança i el nucli motor de l'ecosistema educatiu local?
- ◆ **QUI hi participarà?** Només els representants del sector escolar o també la resta de la comunitat educativa? Voldrem accontentar tothom, o que funcioni la representativitat per sectors?
- ◆ **COM ho farem?** De quants recursos tècnics, econòmics i materials disposem?
- ◆ **PER QUÈ ho farem?** Constituïm el CEM per obligatorietat normativa o per aconseguir alguna altra finalitat específica? Hi ha interès polític dels òrgans de govern de l'Ajuntament i de l'oposició, i, en cas afirmatiu, amb quina finalitat? Hi ha demanda de la comunitat educativa del municipi?

La regulació jurídica del CEM

Una oportunitat

La regulació jurídica del CEM

Conceptes bàsics

- ◆ Què és el CEM? És un òrgan col·legiat de consulta i participació de la comunitat educativa de creació obligatòria per a aquells municipis que tenen competències delegades en el primer cicle d'educació infantil, ensenyaments artístics o d'educació de persones adultes (art. 35 LODE i art. 4, 173 i 159.3.a LEC).
- ◆ Té competències? Sí. La seva competència principal és ser un òrgan de consulta i de participació de la comunitat educativa.
- ◆ Els acords de ple són decisoris respecte als temes que aproven, però no són vinculants, en el sentit que les decisions que adopti no són de compliment imperatiu per a l'Ajuntament, ja que es vulnerarien les competències del ple municipal.
- ◆ Ara bé, el CEM es regeix principalment per les normes que es recullen al RRI i, com qualsevol altre reglament, les seves estipulacions són vinculants per a la comunitat. Aquesta és una altra OPORTUNITAT.

La regulació jurídica del CEM

Marc normatiu regulador / 1

Declaració Universal dels Drets Humans, art. 21: «Tota persona té dret a participar en el govern del seu país, directament o per mitjà de representants lliurement elegits». Si considerem el CEM com un espai de governança, aquest article seria aplicable i es consideraria un dret fonamental inalienable.

Constitució espanyola, art. 27.5: «Els poders públics garanteixen el dret de tothom a l'educació, mitjançant una programació general de l'ensenyament, amb la participació efectiva de tots els sectors afectats i la creació de centres docents».

Estatut d'autonomia, art. 29: «Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics de Catalunya, de manera directa o bé per mitjà de representants. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats». I art. 43: Foment de la participació: «Els poders públics han de promoure la participació (...) individual i associativa en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia».

JERARQUIA
NORMATIVA

TRACTATS
INTERNACIONALS

CONSTITUCIÓ
ESPANYOLA

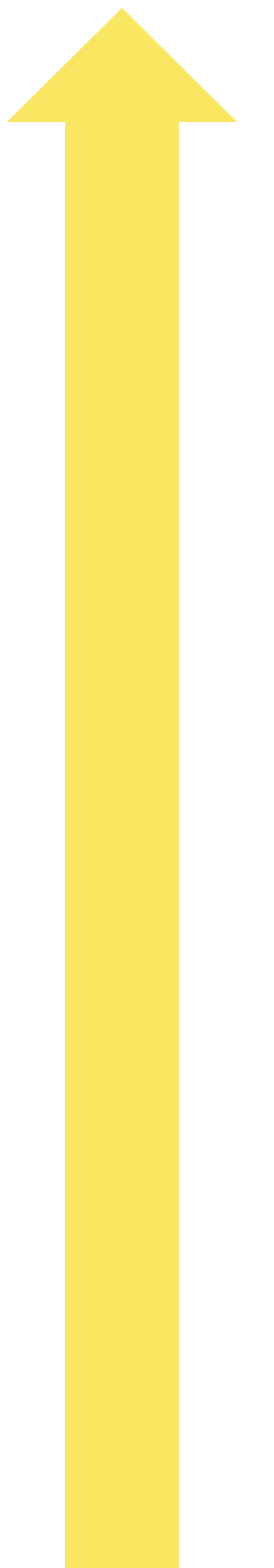
ESTATUT
D'AUTONOMIA
DE CATALUNYA

LLEIS
ORGÀNIQUES
D'EDUCACIÓ

LLEI D'EDUCACIÓ
DE CATALUNYA

DECRET 404/1987

RRI

La regulació jurídica del CEM

Marc normatiu regulador / 2

Les lleis orgàniques d'educació:

- ◆ **LODE art. 35:** «Els poders públics, en l'exercici de les seves respectives competències, poden establir consells escolars d'àmbits territorials diferents als que fa referència l'article anterior (Consell Escolar de Catalunya), així com dictar les disposicions necessàries per a la seva organització i funcionament». Aquest article, actualment vigent, no va ser modificat per la LOE ni per la LOMLOE.
- ◆ La importància **del dret de participació en la LOE i en la LOMLOE com un dret educatiu essencial.**

La Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació de Catalunya: art. 173, 159.3.a i 4.

El Decret 404/1987, de 22 de desembre, de les bases generals d'organització i de funcionament dels consells escolars municipals.

Els reglaments municipals i la normativa de procediment administratiu amb relació, especialment, al funcionament dels òrgans col·legiats.

JERARQUIA
NORMATIVA

TRACTATS
INTERNACIONALS

CONSTITUCIÓ
ESPANYOLA

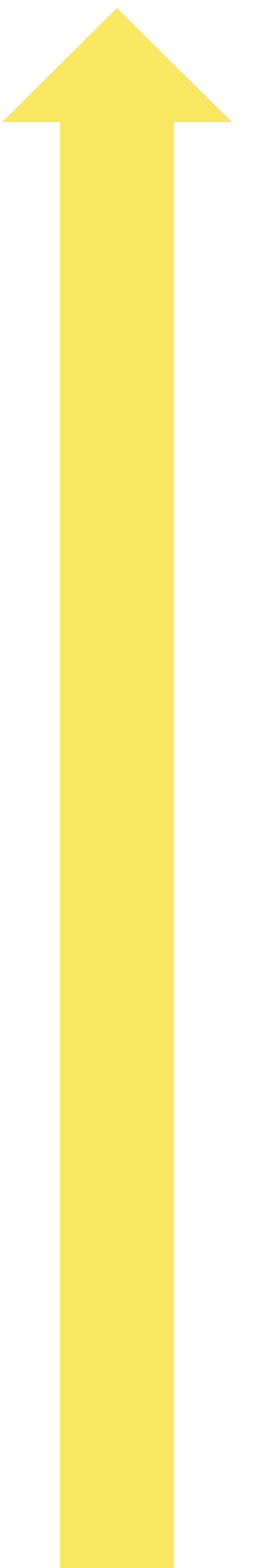
ESTATUT
D'AUTONOMIA
DE CATALUNYA

LLEIS
ORGÀNIQUES
D'EDUCACIÓ

LLEI D'EDUCACIÓ
DE CATALUNYA

DECRET 404/1987

RRI

La regulació jurídica del CEM

El reglament

Què és un reglament?: Se'n poden fer definicions diferents. En termes no específics, un reglament municipal és un conjunt de normes generals de caràcter administratiu obligatori per a tota la comunitat, aprovades per l'Ajuntament per garantir el compliment d'una llei.

Els mínims obligatoris del RRI es troben regulats al Decret 404/1987, de 22 de desembre, regulador de les bases generals d'organització i de funcionament dels consells escolars municipals a Catalunya, **que són:**

- ◆ El nom del CEM.
- ◆ La participació, la representativitat i la proporcionalitat dels sectors, així com el nombre **mínim** de consellers/es en funció del nombre de centres docents al municipi.
- ◆ La durada dels càrrecs dels membres del CEM i el sistema d'elecció.
- ◆ A qui correspon la presidència i la secretaria.
- ◆ El contingut que ha de regular com a **mínim** el RRI.
- ◆ ...

AMPLIACIÓ

La regulació jurídica del CEM

El contingut obligatori del Decret 404/1987, de 22 de desembre / 1

- 1. El nom formal del CEM:** «és escolar», tot i que podem dir a la descripció que és un CEM d'àmbit educatiu.
- 2. La participació, la representativitat i la proporcionalitat:** cal que, d'acord amb la distribució del mapa escolar local, hi hagi representació **de tots els nivells educatius no universitaris que s'imparteixen a la localitat, i que es garanteixi, en tot cas, la participació dels sectors següents:**
 - ◆ Corporació municipal.
 - ◆ Professorat, famílies, alumnes i personal d'administració i serveis dels centres.
 - ◆ Direcció dels centres públics i titularitat dels centres privats (el nombre de llocs que corresponen als directors dels centres públics, o bé als titulars dels centres privats, es determinarà en proporció a l'alumnat que tingui cada sector dins del municipi). Els directors dels centres públics i els titulars dels centres privats s'elegiran d'entre el seu sector corresponent.

Els serveis territorials del Departament d'Educació podran designar representants del Departament en les sessions dels consells escolars municipals.

La regulació jurídica del CEM

El contingut obligatori del Decret 404/1987, de 22 de desembre / 2

3. **El nombre mínim de consellers/es al CEM en representació de cada sector i el sistema d'elecció**, tot tenint en compte el nombre de centres educatius de nivell no universitari ubicats al seu àmbit territorial. Però no és un màxim, **és un mínim**.
4. **La proporcionalitat en la representació dels sectors escolars** (no es pot donar més representació a les famílies o a l'alumnat si es trenca la proporcionalitat sectorial).
5. **L'exercici del càrrec de representació al CEM no pot ser nominatiu**, de manera que el cessament en el sector que representa suposa el cessament automàtic en el CEM. La vacant haurà de cobrir-se d'acord amb el que disposa el RRI.
6. **La durada en el càrrec dels membres del CEM és de dos cursos escolars. I la renovació**: S'ha de renovar la meitat del plenari del CEM en cada sector quan hagi finalitzat cada curs (en cas que no hi hagi un sol membre, es renovarà cada dos anys).

La regulació jurídica del CEM

El contingut obligatori del Decret 404/1987, de 22 de desembre / 3

Sectors	1 centre: 11 membres	2-5 centres: 22 membres	6-15 centres: 33 membres	+ 15 centres: 44 membres	Elecció	
Ajuntament	2	4	6	8	Nomenament pel ple	
Famílies	2	4	6	8	La meitat dels membres dels consells escolars de cada sector	La meitat dels membres d'associacions representatives al municipi de cada sector
Alumnes	2	4	6	8		
Professorat	2	4	6	8		
PAS	1	2	3	4		
Direccions centres públics	1	2	3	4	El nombre final de llocs que els corresponen s'estableix en proporció a l'alumnat que tingui cada sector dins del municipi. Cada sector tria els seus representats.	
Titulars centres privats	1	2	3	4		

La regulació jurídica del CEM

El contingut obligatori del Decret 404/1987, de 22 de desembre / 4

I en l'àmbit organitzatiu:

La presidència del CEM correspon a l'alcaldia, que podrà delegar un/a regidor/a de l'Ajuntament per exercir-la.

Ha d'haver-hi un secretari/ària del CEM, que assistirà a totes les sessions del plenari del Consell, amb veu i sense vot (si no n'és membre), i es responsabilitzarà d'estendre i custodiar les actes i la documentació del Consell. El secretari/ària pot ser: un/a funcionari/ària municipal o un membre nomenat pel Consell.

El RRI haurà de regular, com a mínim, els punts següents:

- ◆ Reunions ordinàries i extraordinàries del Consell, havent-ne establert (d'entre les primeres) al menys una cada trimestre, i a l'inici i finalització del curs escolar.
- ◆ Estructuració operativa del Consell, a l'efecte del seu funcionament, que inclogui: sessió plenària, comissió permanent, comissions de treball, etc. Se'n pot establir plenament la composició i les funcions.
- ◆ Supòsits en què el CEM podrà sol·licitar l'assistència a les seves reunions de persones de prestigi i coneixements reconeguts, amb veu però sense vot.
- ◆ Pla d'actuació, així com de publicació d'estudis, acords i informes, i previsions per a la confecció de la memòria anual d'activitats.

La regulació jurídica del CEM

El contingut obligatori del Decret 404/1987, de 22 de desembre / 5

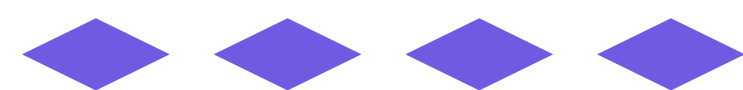
El contingut obligatori del Decret 404/1987, de 22 de desembre, permet desenvolupar un model de CEM que esdevingui el nucli de governança de l'ecosistema educatiu local:

Per exemple, permet:

- ◆ AMPLIAR LA PARTICIPACIÓ del CEM a tota la comunitat educativa.
- ◆ INTEGRAR EN EL CEM totes les comissions o grups de treball del municipi amb incidència educativa local.
- ◆ REGULAR EL FUNCIONAMENT DE LES COMISSIONS I DELS GRUPS DE TREBALL SECTORIALS (permanents i/o temporals), de manera que al plenari arribin els temes ja treballats en espais més petits que permetin el debat i el consens.
- ◆ FER-HO EN FUNCIÓ DE CADA ECOSISTEMA LOCAL

OPORTUNITAT

Conclusions

La normativa és un punt de partida que per si mateixa **no genera participació**, però pot ser un bon instrument que permeti la fluïdesa.

La poca regulació existent i el fet que tingui la configuració jurídica de normativa de «bases» **permet un recorregut ampli per configurar un CEM potent**, aglutinador i motor de la governança educativa local, **perquè ens permetrà:**

- ◆ **Ampliar el model més enllà d'un CEM d'àmbit escolar** perquè esdevingui un CEM de la comunitat educativa.
- ◆ **Definir quins actors i sectors hi seran representats**, més enllà dels obligatoris (escolar) i respectant la proporcionalitat.
- ◆ **Integrar i definir les comissions i els grups de treball** amb incidència educativa local que formin part del CEM.
- ◆ **Decidir com es relacionaran** tots els actors i els diferents sectors amb el CEM.

**TENIM UNA OPORTUNITAT:
FEM REALITAT el CEM que VOLEM,
tot i que el COM no serà fàcil.**